

zuur, met name ook melkzuur, vormen en dit weer vooral bij verminderde sekretie. Hij grondt deze meening, dat melkzuur niet alleen door gisting ontstaat, op dierproeven (bij honden met een maagfistel) en onderzoek van het door z.g.n. schijnvoeding verkregen maagsap; verder vindt hij het zelfs onwaarschijnlijk, dat de vaak belangrijke hoeveelheid melkzuur, die reeds spoedig na een proefontbijt kan aangetoond worden, alleen door gisting zou ontstaan.

Zonder mij op een zoo ruime ervaring als die van SCHALY te kunnen beroepen, meen ik eenige klinische waarnemingen te kunnen opgeven, die eveneens tot bovenstaande vraag aanleiding geven. Deze gelden eenige patiënten, met retentie, zeer laag of ontbrekend gehalte aan zoutzuur bij aanwezigheid van melkzuur, terwijl bij operatie bleek, dat een goedaardig lijden van het duodenum (stenose op den bodem van een zweer) dezen toestand had teweeggebracht.

Afgezien van het gemis van verdere gegevens kan en behoeft ik hierop niet verder ingaan, omdat deze waarnemingen — zij werden te Berlijn gedaan — binnenkort door een Duitsch collega zullen gepubliceerd worden.

In elk geval lijkt mij de vraag gewettigd, of de waarde van de aan- of afwezigheid van melkzuur en melkzuurbacillen in de retentievloeistof als onderscheidend kenmerk tusschen maagkanker en zweer niet aan twijfel onderhevig is.

Utrecht, 7 Januari 1921.

J. E. SCHULTE.

BENOEMING VAN SPOORWEGARTSEN.

In het *Tijdschrift* van 1 Januari komt H. DE JONG te Leeuwarden optegen mijn uiteenzetting omtrent het benoemen van geneesheeren bij het Z. en O.-fonds der Nederlandsche spoorwegen, door mij uitgesproken op de laatste algemeene vergadering te Arnhem (zie daaromtrent het verslag van de *Handelingen* op bladz. 2349).

Indien DE JONG zich de moeite had gegeven mij te voren op mijn door hem uitgesproken onjuistheid te wijzen, dan zou zijn stukje in de pen zijn gebleven.

In de vergadering van de Commissie van Beheer van het Z. en O.-fonds van 28 April 1916 toch werd besloten bij het vervullen van vacatures te werk te gaan, zooals ik dit heb uiteengezet. Eénmaal is in die ongeveer 5 jaar van dezen regel afgeweken en dit mede in overleg met den vertegenwoordiger der fondsgeneesheeren bij de Commissie van Beheer. •

De twee gevallen welke DE JONG noemt, deden zich voor in de jaren 1912 en 1915. Bij het nazien van de desbetreffende bescheiden in het archief bleek mij buitendien, dat zelfs toen aan DE JONG geen onrecht is gedaan.

Abcoude, 9 Januari 1921.

TH. MOINAT,

*Vertegenwoordiger der Fondsgeneesheeren
bij de C. v. B. van het Z. en O.-fonds.*

DE ONHOUDBAARHEID VAN HET MONISME.

Het artikel van DE CASPARIS in het no. van 8 Januari van dit *Tijdschrift* heeft een tweeledig doel: 1e. aantoonen de onhoudbaarheid van het monisme en 2e. aan de leer van BERGSON demonstreeren dat een conceptie der werkelijkheid mogelijk is, die niet op monistischen grondslag berust. Het komt mij voor, dat hij noch in het een noch in het ander geslaagd is, en ik wil trachten dat duidelijk toe te lichten.

Wat het tweede doel betreft: het overzicht dat gegeven wordt van de wijsbegeerte van BERGSON is zeer fragmentarisch; er worden slechts enkele onsamenhangende grepen gedaan uit de beschouwingen van dien wijsgeer, terwijl bewijzen en nadere toelichtingen voor tal van paradox klinkende stellingen geheel ontbreken. Het is niet mogelijk uit de enkele gegevens besluiten te trekken over de kennistheoretische grondslagen van die leer; nergens blijkt, dat BERGSON rekening houdt met de ervaringsfeiten, waaronder ik ook rangschik het feit van het levens belangvan